

POSTANOWIENIE

Dnia 6 lutego 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz

na posiedzeniu w dniu 6 lutego 2024 r. w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w kwestii wniosku SSN Romualdy Spyt z dnia 9 stycznia 2024 r., w przedmiocie wyłączenia SSN Tomasza Szanciło, SSN Jacka Widło oraz SSN Krzysztofa Wiaka od rozpoznania wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności, który został zarejestrowany pod sygn. akt I ZB 47/23,

postanowił:

pozostawić bez rozpoznania wnioszek SSN Romualdy Spyt o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło, SSN Jacka Widło oraz SSN Krzysztofa Wiaka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 47/23.

UZASADNIENIE

W dniu 20 kwietnia 2023 r. do referatu SSN Marii Szczepaniec została przydzielona sprawa o sygn. akt I ZO 43/23, dotycząca rozpoznania zażaleń wniesionych przez: Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego oraz Prokuratora Krajowego na postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2023 r. w przedmiocie odmowy wszczęcia postępowania dyscyplinarnego wobec SSN X. Y.

W powyższej sprawie, został złożony wniosek w trybie art. 29 § 5 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym – powoływanej dalej jako: u.SN, o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności przez SSN Marię Szczepaniec. Wniosek ten złożył w dniu 26 kwietnia 2023 r. Prezes Sądu

Najwyższego kierujący pracą Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych SSN X. Y. Sprawa została zarejestrowana pod sygn. akt I ZB 47/23 i skierowana do rozpoznania przez wylosowanych do składu orzekającego: SSN Tomasza Szanciło, SSN Jacka Błaszczyka, SSN Romualdę Spyt, SSN Krzysztofa Wiak oraz SSN Jacka Widło.

SSN Romualda Spyt w dniu 9 stycznia 2024 r. złożyła wniosek, na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 k.p.k. i art. 29 § 24 u.SN, o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło, SSN Jacka Widło oraz SSN Krzysztofa Wiaka od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 47/23. W uzasadnieniu wskazała, że wniosek w sprawie tzw. testu sędziego, powinien być rozpoznany przez Sąd Najwyższy w składzie, co do którego nie występują jakiegokolwiek wątpliwości, w tym co do bezstronności czy obiektywizmu zasiadających w nim sędziów Sądu Najwyższego. Podniosła, że SSN Tomasz Szanciło, SSN Jacek Widło i SSN Krzysztof Wiak zostali powołani na sprawowane urzędy w tych samych okolicznościach co SSN Maria Szczepaniec, Sędzia objęta wnioskiem w sprawie o sygn. akt I ZB 47/23, do którego rozpoznania zostali wylosowani, czyli na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie ukształtowanym na podstawie przepisów ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw. SSN Romualda Spyt uważa, że uczestnicząc w składzie przeprowadzającym tzw. test sędziego, SSN Tomasz Szanciło, SSN Jacek Widło i SSN Krzysztof Wiak wypowiadaliby się co do okoliczności, dotyczących ich bezpośrednio, co w obiektywnym odbiorze zewnętrznym mogłoby zostać odczytane jako zachowanie nieutrwalające obrazu sądu jako organu działającego w warunkach bezstronności. Wyłączenie wskazanych Sędziów od udziału w rozpatrywaniu przedmiotowej sprawy spowoduje też wyeliminowanie wszelkich mogących powstać wątpliwości w zakresie zapewnienia SSN X. Y. prawa do rozpoznania jego sprawy przez niezawisły i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych i art. 6 ust. 1 EKPCz.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

W postępowaniu w przedmiocie badania spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów niezawisłości lub bezstronności, określonym w art. 29 § 4 –

25 u.SN, możliwe jest wyłączenie wylosowanego sędziego od udziału w rozpoznaniu takiej sprawy, lecz może to nastąpić gdy: 1) zachodzą okoliczności skutkujące wyłączeniem wylosowanego sędziego z mocy prawa (*iudex inhabilis*), lub 2) gdy żądanie wyłączenia (wniosek o wyłączenie) go od udziału w sprawie zgłosi wylosowany sędzia, lub 3) wniosek o wyłączenie wylosowanego sędziego złoży strona tego postępowania (por. uchwała składu 7 Sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., sygn. akt I KZP 2/22), albo 4) w wyniku wszczętego z urzędu postępowania o wyłączenie wylosowanego sędziego w sytuacji, gdy nie dojdzie do „samowylączenia” się wylosowanego sędziego (por. np. E. Skrętowicz, *iudex inhabilis i iudex suspectus* w polskim procesie karnym, Lublin 1994, s. 70, R. Kmiecik, Tryb wyłączenia sędziego i prokuratora w kodeksie postępowania karnego, Prokuratura i Prawo, 1999, nr 11 – 12, s. 23, K. Papke – Olszauskas, Wyłączenie uczestników procesu karnego, Gdańsk 2007, s. 147 – 155 i s. 180 – 181). Argumentacja przedstawiona przez SSN Romualdę Spyt w piśmie z dnia 9 stycznia 2024 r., nie pozwala na zaliczenie tego wniosku o wyłączenie sędziów do żadnej z powołanych czterech kategorii układów faktycznych, umożliwiających rozstrzygnięcie o wyłączeniu wylosowanego sędziego Sądu Najwyższego od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia wymogów niezawisłości i bezstronności sędziego Sądu Najwyższego.

W tej sytuacji, wobec niedopuszczalności z mocy ustawy, zawartego w piśmie SSN Romualdy Spyt z dnia 9 stycznia 2024 r. wniosku o wyłączenie SSN Tomasza Szanciło, SSN Jacka Widło, SSN Krzysztofa Wiaka od udziału w rozpoznaniu wniosku o zbadanie spełnienia przez SSN Marię Szczepaniec wymogów niezawisłości i bezstronności, tj. od udziału w rozpoznaniu sprawy o sygn. akt I ZB 47/23, na mocy stosowanego odpowiednio art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 128 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych i art. 10 u.SN, należało pozostawić go bez rozpoznania. Ubocznie przy tym należy zauważyć, że w uzasadnieniu postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2023 r., sygn. akt I ZO 28/23, wyrażono pogląd, iż sytuacja ujęta w pkt 2 ma także miejsce, gdy akceptowana przez sędziego wykładnia prawa, stanowiąca rezultat subiektywnego osądu samego zainteresowanego sędziego, w niepowtarzalnych realiach konkretnej sprawy, do rozpoznania której został on wyznaczony, pozwala

przyjąć, że także hipotetyczny rozsądny obserwator, świadomy stanu psycho – emocjonalno – duchowego danego sędziego, byłby gotowy uznać jego niezdolność do orzekania w tej sprawie. O potrzebie zastosowania instytucji wyłączenia nie może bowiem decydować jedynie zasadność *in casu* zarzutu będącego podstawą wniosku o wyłączenie, ale również ocena, czy dla postronnego obserwatora zachodzą, w realiach sprawy, wystarczające okoliczności, które w odbiorze społecznym mogą budzić wątpliwości co do bezstronności sędziego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy rozstrzygnął, jak na wstępie.

[M. T.]

[ał]